

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36-

Fylke: Troms.

Tilleggsspørsmål nr. Helsing, fakter og åtferd

Herad: Målselv.

Emne: Helsing, fakter og åtferd. Bygdelag:

Oppskr. av: Johan Rydningen.

Gard: Nordmo.

(adresse): Bakkehaug.

G.nr. 33. Br.nr. 6.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- Sp. 1. Svarer en ikke med ord, gir man sitt ja med et nikk, et nei med en hoderysting.
- Sp. 2. Helt ukjente hilser en ikke på.
- Sp. 3. Ingen fast regel. Men menn burde hilse først på kvinner og unge først på de eldre.
- Sp. 4. En sa "Goddag." De eldre sa gjerne også "Signe mot" (møte).
- Sp. 5. Ikke som regel. Men man tok av seg eller lettet på hatten eller huva og geberdet seg særlig ærbødig når en hilste på kondisjonerte.
- Sp. 6. Hvis en gjorde det, hvilket ikke var vanlig, tydde det stor ærbødighet.
- Sp. 7. Nei.
- Sp. 8. Man handhilste ^{ved} på fremmedes besøk og når det var langt mellom en møttes. Barna ble også i slike høve tatt i handa.
- Sp. 9. Jo, det kunne ofte hende.
- Sp. 10. Ikke det jeg har sett eller hørt nevnt.
- Sp. 11. Man stanset og blottet hodet, eller kvinnene bøyde hodet.
- Sp. 12. Dette var og er ikke brukt her.
- Sp. 13. Tidlig på dagen sa man "Gomorn", høgstdags "Goddag" og mot kvelden "Gokveld" eller "Goefte." Når man gikk, sa man "Farvel" eller om det var sent på dagen, "Gonatt." Klokkesletterkan ikke angis.
- Sp. 14. Før var det ikke god skikk og sjelden brukt å si "Gomorn" midt på dagen eller om kvelden.
- Sp. 15. Nei.
- Sp. 16. Særlig den yngre slekt hilser nå ofte med et "Gomorn" eller "Morn" døgnet rundt, både nå den kommer og når den går.
- Sp. 17. Alle de nevnte uttrykk bruktes jamt, undtatt "Guds fred," som dog kunne høres i eldre haugianske broderkretser.

- 2.
- Sp. 18. Nei. Mansvarte gjerne "Takk, det same."
- Sp. 19. Ja, gjesten hilste inne på dem han ikke hadde hilst ute.
- Sp. Man sa f. eks. "Je skulle ha snakke med deg på to manns hand."
- Sp. 21. I eldre tid gjorde man ikke det, men nå er det fast bruk.
- Sp. 22. Innefra ble det svart "Kom, " eller "kom inn."
- Sp. 23. Ja.
- Sp. Straks han kom inn.
- Sp. 25. "Du må sjå te å få sitte," eller "Du må lete deg frampå te sete."
- Sp. 26. Nei, ikke noen markert skilnad.
- Sp. 27. Man handhilste og bad dem komme inn.
- Sp. 28. Man var gjerne mere omstendelig med fremmede gjester enn med kjente. Det hendte jamt at kona i huset fant grunn til å tørke av stolen med forklesnippen.
- Sp. 29. De sa vanlig "Farvel." Nå er det kommet mye i bruk å si "Dåkk får ha de så bra" eller forkortet "Dåkk får ha de."
- Sp. Nære slektninger ble omfavnet og fikk minst et hjertelig håndtrykk., samt gode ønsker med på ferden.
- Sp. 31. Nei. Dog kunne barn bli kysset av mor, far og søsken.
- Sp. 33. Se sp. 32.
- Sp. 34. Nei.
- Sp. 35. Nei.
- Sp. 36. Bortfaller
- Sp. 37. Bortfaller
- Sp. ~~Næix~~ 38. Det kunne være så ymse.
- Sp. 39. Jo. Det ble kalt å bryne nase.
- Sp. 40. Noen hver kunne gjøre det.
- Sp. 41. Det kunne hende. Men måten kunne være forskjellig og de ledsagende ord likeså.
- Sp. 42. Jo, slikt kunne hende og ble kalt " å gi godkjake."
- Sp. 43. Mellom barn og foreldre og mellom barn og andre vaksne.
- Sp. 44. Ved fødselsdager, forlovelser, bryllupper, o. l.
- Sp. 45. Man sa "Gledelig jul," "Godt nyttår". Eller "Signe jula," "Signe nyåre." Ellers var uttrykket "Til lykke." Nå bruker man også mye "Gratulerer."

Sp. 46. I eldre tid trykketx man de sørgende i hånden i taushet. Nå er det ved dødsfall blitt vanlig å si "Kondolerer."

Sp. Man sa "Takk", og minst mulig annet.

Sp. 48. Gjestene ble takket for utvist deltagelse, ofte både i sørgehuset og ved graven. Noe særskilt navn for dette kjenner jeg ikke.

Sp. 49. På mange måter som det ikke er lett å nevne og beskrive.

Sp. 50. I gammel tid og enda de eldre årganger sier vanlig "Du" til alle, både kjente og ukjente, uten hensyn til stand og stilling. Nå sier man gjerne "De" folk i høye stillinger og helt ukjente folk - men man er litt usikker i ordlegningen. Man sa og sier aldri "I" eller "Jer."

Sp. 51. Det hender av og til, men er ikke vanlig.

Nordmo i Måløy 25. mai 1953.

Johan Rydningen
Johan Rydningen.